

Innowacje i kontynuacje - metody badań w językoznawstwie diachronicznym

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

.kierunek studiów			.cykl dydaktyczny
.specjalność			.kod zajęć
.jednostka organizacyjna			.języki wykładowe: polski
.poziom studiów			.obligatoryjność
.forma studiów			.blok zajęciowy
.profil studiów			
.koordynator zajęć	Mikołaj Nkollo		
.prowadzący zajęcia	Mikołaj Nkollo		
.okres	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia .konwersatorium / 30 / zaliczenie z oceną	Liczba punktów ects 2	

Cele kształcenia dla zajęć

.kod	Cel
C1	przekazanie wiedzy na temat przyczyn i przebiegu zmian w gramatyce języków romańskich / języka polskiego
C2	rozwój umiejętności poszukiwania wyjaśnień danej zmiany z powołaniem się i bez powołania się na potrzeby komunikacyjne użytkowników
C3	rozwój i utrwalenie znajomości rodzimej terminologii językoznawczej i umiejętności odniesienia jej do zmian zaobserwowanych w jęz. polskim i językach romańskich
C4	wprowadzenie do lektury naukowo bardziej zaawansowanych niż podręczniki akademickie tekstów językoznawczych
C5	rozwój umiejętności pracy ze słownikami i korpusami diachronicznymi
C6	rozwój umiejętności znajdowania własnych przykładów w oparciu o przykłady omawiane na zajęciach
C7	rozwój umiejętności w zakresie wystąpień publicznych, pracy w grupie i pracy projektowej

Wymagania wstępne: Ogólna orientacja w zagadnieniach językoznawstwa, znajomość gramatyki opisowej wybranego języka, zdolność czytania tekstów naukowych w jęz. angielskim

Efekty uczenia się dla zajęć

kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć

Wiedzy - student/ka:			
W1	wymienia podstawowe założenia oraz podobieństwa i różnice w generatywnych i niegeneratywnych podejściach do zmiany w gramatyce		kolokwium ustne - rozmowa o wybranych lekturach ze spisu / praca projektowa, prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
W2	zna modele zmiany językowej, wie, czym różni się zmiana oddolna od odgórną, skąd się bierze i jak przejawia się dyglosja w mowie jednej osoby oraz na czym polega zmiana parametryczna		kolokwium ustne - rozmowa o wybranych lekturach ze spisu / praca projektowa, prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
W3	wie, co to jest gramatyzacja, skąd pochodzą np. wybrane romańskie wykładniki czasu przyszłego, przyimki o znaczeniu przestrzennym i odtwarza etapy ich ewolucji		kolokwium ustne - rozmowa o wybranych lekturach ze spisu / praca projektowa, prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie		
Umiejętności - student/ka:			
U1	odróżnia zmiany ewolucyjne od zmian <i>ex abrupto</i>		kolokwium ustne - rozmowa o wybranych lekturach ze spisu / praca projektowa, prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
U2	wyjaśnia pochodzenie różnic dzielących spokrewnione ze sobą języki w tym samym segmencie gramatyki, lub podobieństwa w danym segmencie gramatyki między językami niespokrewnionymi		kolokwium ustne - rozmowa o wybranych lekturach ze spisu / praca projektowa, prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
U3	wybiera optymalne instrumentarium pojęciowe dla odtworzenia przyczyn i przebiegu wybranych zmian gramatycznych		prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
U4	posiłkując się wskazanymi słownikami i danymi z korpusów, rozpoznaje zmianę, określa jej charakter i odtwarza jej przebieg		prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
U5	podaje przykłady takich samych jak omówione na zajęciach zmian w odniesieniu do innych niż omówione języków romańskich / języka ojczystego / innego		kolokwium ustne - rozmowa o wybranych lekturach ze spisu / praca projektowa, prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
KOD	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie		
Kompetencji społecznych - student/ka:			
K1	Jest pomocny i otwarty na dyskusję w warunkach pracy zespołowej, potrafi merytorycznie bronić swojego stanowiska		kolokwium ustne - rozmowa o wybranych lekturach ze spisu / praca projektowa, prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego
K2	Jest samodzielny w zakresie analizy znanych i nowych zjawisk językowych, w szczególności ma świadomość ich zmiennej interpretacji w zmieniającym się świecie i zmieniającej się nauce		kolokwium ustne - rozmowa o wybranych lekturach ze spisu / praca projektowa, prezentacja na zajęciach wg. rad i wskazówek prowadzącego

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1	generatywne i funkcjonalne spojrzenie na zmiany w gramatyce; podejścia neutralne	W1, W3, U4, K2	Konwersatorium
2	paradoks zmiany językowej - wyrażanie zwrotności w językach świata jako kanwa dla stosowania różnych wyjaśnień zmiany	W2, W3, U4, U5, K1, K2	Konwersatorium
3	.zmiany paradygmatyczne w jęz. romańskich (fleksja werbalna)	W3, U4, U5, K1, K2	Konwersatorium
4	.degramatykalizacja i innowacje ex abrupto	W1, W3,	Konwersatorium
5	.innowacje składniowe w jęz. romańskich		Konwersatorium
6	.zmiany stylistyczne w tekstach romańskich - rozpoznawanie przyczyn		Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Konwersatorium	.wykład uzupełniany prezentacją wizualną (analiza przykładów z języków dawnych), dyskusja, zachęty do zadawania pytań prowadzącemu, uczenie problemowe, rozwiązywanie zadań - w grupach na zajęciach, wg. wskazówek prowadzącego - poza zajęciami, ćwiczenia praktyczne, praca w grupie, poszukiwanie podobieństw w języku rodzimym / językach nieromańskich
Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Konwersatorium	Zgodne z regulaminem i programem studiów uczestnictwo w zajęciach - interakcja: odpowiedzi na pytania prowadzącego i zadawanie pytań prowadzącemu, udział w dyskusjach, wyszukiwanie i podawanie przykładów; prezentacje 10-15 min. przygotowane po uzgodnieniu ich harmonogramu; pozytywny wynik (60%+) pracy projektowej lub rozmowy o wybranych lekturach; rozwiązywanie zadawanych do domu problemów (głównie w oparciu o pracę ze słownikiem i korpusami)

Literatura

Obowiązkowa

Andersen, H. 2008. Grammaticalization in a speaker-oriented theory of change. In: Th. Eythórsson (ed.), *Grammatical Change and Linguistic Theory: The Rosendal Papers*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins, 11–40.

Burnett, H. – M. Tremblay – H. Blondeau. 2015. The Variable Grammar of Negative Concord in Montréal French. *University of Pennsylvania Working Papers in Linguistics* (21/2), 11-20.

Bybee, J. – R. Torres Cacoullós. 2008. Phonological and Grammatical Variation in Exemplar Models. *Studies in Hispanic and Lusophone Linguistics*, 1(2), 399–413.

Gianollo, Ch. 2020. Evolution of Negative Dependencies. In: Déprez, V. – T. Espinal (eds), *The Oxford Handbook of Negation*. Oxford: Oxford University Press, 549-561.

Kroch, A. 2001. Syntactic Change. In: Baltin, M – Ch. Collins (eds.), *The Handbook of Contemporary Syntactic Theory*. Malden, Mass./Oxford: Blackwell, 699–729.

Ramat, Anna Giacalone, 2005. Persistence and renewal in the relative pronoun paradigm : The case of Italian. *Folia Linguistica Historica* 26(1-2), 115-138.

Roberts, I. 2007. *Diachronic Syntax*. Oxford: Oxford University Press.

Seiler, G. 2004. On three types of dialect variation and their implications for linguistic theory. Evidence from verb clusters in Swiss German dialects. In: Kortmann B. (Ed.), *Dialectology meets Typology. Dialect Grammar from a Cross-Linguistic Perspective*. Berlin-New York: Mouton de Gruyter, 367–399.

Thornton, A. 2011. Overabundance (Multiple Forms Realizing the Same Cell): A Non-Canonical Phenomenon in Italian Verb Morphology. In: Maiden M. – J.-Ch. Smith – M. Goldbach – M.-O. Hinzelin (eds.), *Morphological Autonomy. Perspectives From Romance Inflectional Morphology*. Oxford: Oxford University Press, 358–381.

Dodatkowa

Batllori, M – A. Rost. 2017. Orden de palabras y posición de los clíticos pronominales en las construcciones imperativas de la lenguas románicas medievales. *Estudos Linguísticos e Literários* 58, 155-185.

D'Alessandro, R. 2014. Death and contact-induced rebirth of impersonal pronouns. A case study. *Probus*, 26(2), 249-274.

Hirschbühler, P. – M. Labelle. 2000. Evolving Tober-Mussafia effects in the placement of French clitics. In: Dworkin S. – D. Wanner (eds.), *New Approaches to Old Problems. Issues in Romance Historical Linguistics*. Amsterdam-Philadelphia: John Benjamins, 165–182.

Larrivé, P. 2017. Negation and polarity. In: Dufter A. – E. Stark (eds.), *Manual of Romance morphosyntax and syntax*. Berlin: De Gruyter, 449–471.

Luís, A. R., – G. Kaiser. 2016. Clitic Pronouns: Phonology, Morphology, and Syntax. In Wetzels W. L. – S. Menuzzi – J. Costa (eds.), *The Handbook of Portuguese Linguistics*. West Sussex: John Wiley & Sons, 210–233.

Martins, Ana Maria. 2014. Syntactic change in Portuguese and Spanish. Divergent and parallel patterns of linguistic splitting. In: Amaral P. – A.M. Carvalho (eds.), *Portuguese-Spanish interfaces: Diachrony, synchrony and contact*. Amsterdam: John Benjamins, 35–64.

Martins, A. M. 2016. A colocação dos pronomes clíticos em sincronia e diacronia. In: Martins A. M. – E. Carrilho (eds.), *Manual de Linguística Portuguesa*. Berlin-Boston: De Gruyter, 410–430.

Zwicky, A. M. – G. Pullum, G. 1983. Cliticization vs. Inflection. English *n't*. *Language* 59(3), 502–513.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Zgodne z regulaminem studiów i programem zajęć (konwersatorium) uczestnictwo w zajęciach - interakcja	15
Lektura potrzebnych i wybranych pozycji ze spisu	15
Przygotowanie prezentacji na zajęcia	15
Przygotowanie do kolokwium ustnego - rozmowy o wybranej lekturze ze spisu /lub/ przygotowanie pracy projektowej	15
Łączny nakład pracy studenta	60
Liczba punktów ects	2
* godzina lekcyjna = 45 minut	